

DE
CLAVDICATIONE

DISSERTATIO INAVGVRALIS MEDICO-CHIRVRGICA

QVAM

GRATIOSI MEDICORVM ORDINIS AVCTORITATE

PRO SVMMIS

IN ARTE MEDICA ET CHIRVRGIA HONORIBVS

RITE CAPESSENDIS

DIE XXIX IVLII CIↃIↃCCCVIII

H. L. Q. C.

PVBLICE DEFENDET

AVCTOR

ADOLPHVS GOTTLOB FERDINAND KRAVSE

RATHENDORFIO-MISNICVS

PHILOSOPH. DOCT. AA. LL. MAG. MEDICIN. BACCALAVR.

LIPSIAE,

EX OFFICINA DÜRRIA.

WELLCOME
HISTORICAL
MEDICAL
LIBRARY

VIRO

MAGNIFICO ILLVSTRI

EXPERIENTISSIMO EXCELLENTISSIMO DOCTISSIMO

D. IOANNI GODOFREDO LEONHARDI

POTENTISSIMI SAXONIAE REGIS CONSILIARIO AVLICO ET ARCHIATRO, IN ACADEMIA VITEBERGENSI PATHOL. ET CHIR. PROF. PVBL. ORD. COLLEGII SANITATIS, QVOD DRESDAE EST, ASSESSORI, ACADEMIAE IMPERIAL. NATVRAE CVRIOSORVM SODALI, SOCIETATIS REI METALLICAE EXCELLENDAE, SOCIET. OECONOM. LIPS. MEMBRO HONORARIO.

PATRONO ATQVE FAVTORI

PIE COLENDO

OB MAGNAM

ERGA ME

BENEVOLENTIAM ATQVE FAVOREM

IN

PERENNIS PIETATIS DOCVMENTVM

HVNCCE LIBELLVM

SACRVM ESSE CVPIT

AVCTOR

PROOEMIVM.

Iam ab antiquiſſimis temporibus multae de malo, quod in hoc libello inaugurali tractandum mihi ſumſi, obſervationes extant, et HIPPOCRATES ipſe in aphorismis, cauſas nonnullas, ex quibus claudicatio ortum ducit, accurate collegit. Multae autem obſervationes antiquae aetatis tam obſcurae et incertae ſunt, ut exinde nihil aliud, niſi maxima a naturae tramite aberratio, et hinc ratiocinationes, illis factis reſpondentes, redundare poſſent. Neminem quidem, qui animum paullo altius ad chirurgiae hodiernae ſtatum relevaverit, dubitaturum puto, multum lucis his ſtudiis, claudicationis diagnoſi et aetiologiae eſſe affuſum. Maximum vero adiumentum, ad morbum noſtrum rite cognoſcendum, duo ſcripta attulerunt, quae, quamquam non inmediate claudicationem in genere tractarunt, tamen claudicationem ſpontaneam ſic dictam magna cum aſſiduitate ita indagarunt, ut multae leges et regulae ad noſtrum obiectum facile referri poſſint. Anno enim cIↃcIↃccIV. academia caeſarea Wienenſis quaeſtiones varias ad reſpondendum propoſuit praemioque conſtituit, quae ſic ſunt poſitae: *worinne be-*

ſteht eigentlich das Hinken, das unter dem ſreywilligen Hinken der Kinder bekannt iſt? ſindet dagegen eine Heilung Statt? und durch welche Mittel? Fickervs et Albers, viri de re medica optime meriti, ab illo medicorum ordine praemio ornati ſunt. Horum duumvirorum ſcripta ita ſunt comparata, ut non ſolum doctrinae et ſcientiarum copia prae aliis excellant, verum quoque etiam ad noviſſimas medicinae mutationes ſimul reſpiciant. Omnia obſervata in his ſcriptis contenta, ex fonte experientiae hauſta ſunt, et concluſiones ex iis formatae ſpeciem certitudinis prae ſe ferunt. Quae cum ita ſunt, quaedam de hac re pro virium ratione proferre auſus ſum, ſperans fore, ut ſinguli hunc libellum legentes, ad ingentes, quibus eiusmodi labor premitur, difficultates ſimul reſpiciant, vitiisque in eo commiſſis ignoſcant. Interea operam dedi, ut niſi ea attingerem, quae ſint graviſſima maximeque neceſſaria, et quidem in ſectione prima de inceſſu erecto breviter agerem, deinde in ſectione altera claudicationem in genere explicarem, tum diagnoſin exhiberem, porro differentiam noſtri morbi ab aliis, aetiologiam et generalem et ſpecialem deſcriberem, praeterea ad inceſſum elumbatum accederem et denique de claudicatione congenita et haereditaria nonnulla adderem.

SECTIO

SECTIO PRIMA.

CAPVT I.

De incessu erecto.

Hoc quidem fere omnes naturae perscrutatores et antiquae et nostrae aetatis bene intellexerunt et argumentis iisque firmis probarunt: hominem a naturae legibus ad gressum statumque erectum dispositum esse. Quanquam MOSCATI et SCHRAGIVS hominem honore suo privare et probare annisi sunt, eum non esse ad erectum sed quadrupedem gressum a natura destinatum; argumenta tamen, quibus ad hanc sententiam muniendam usi sunt, omnino omnia ita sunt comparata, ut verisimilitudinis speciem vix prae se ferant. Nec minus tamen eodem tempore viri clarissimi defecerunt, qui omnem operam in refutanda hac hypothesi felici cum exitu collocarent, ex quibus praecipue HALLERVS[1]) et BLVMENBACHIVS[2]) nominandi sunt, quorum nominum vene-

1) Element. physiol. Tom. IV. Sect. 4. libr. 2. §. 2. pag. 564. sq.

2) Specimen physiolog. comparatum. Götting. 1789.

ratio erit aeterna, et VROLIKIUS[3]) peculiarem de hac materia tractationem edidit, quae, quoad nostrum obiectum, multum lucis accendit.

Omnes autem partes, generaliter spectatae, per locum quem occupant, per formam qua gaudent, et per actiones quas exserunt, ad erectum gressum permultum conferunt, et a qualibet singula parte, quae cum aliis bene conspirat et neque a reliquis prominet, neque ex ordine suo recedit, hoc etiam concedendum est. Itaque ad gressum erecto modo facile perficiendum iusta partium omnium utriusque lateris requiritur proportio, praeprimis autem ossium symmetrica conformatione opus est, quae caeteroquin legitimam firmitatem ad gressum quam maxime necessariam producit. Lineam ducamus a vertice usque ad calcem, quae in basin, qua homo stat, decidere debet, hac vero directione axeos gressus erectus effici potest, alioquin corpus universales leges gravitatis sequitur, et ad terrae centrum inclinat, h. e. fundum petit. Ossa capitis et pectoris legibus aequilibri obtemperant et linea faciei, a COMPERO descripta,[4]) pectus adulti et bene formati hominis in duo latera aequalia dividit. Brachia autem, ob locum quem obtinent,

3) Differt. de homine ad statum gressumque erectum per corporis fabricam disposito. L. B. 1795. §. 5. pag. 27.

4) *Verhandeling over den Orang-Outang. Amst.* 1782.

nent, et ob motum, quo ſeorſim et retroverſum flectuntur, ad aequilibrium totius corporis ſervandum, multum conducunt. Spinae vertebralis duplex flexio proportionem inter pectus et abdomen producit[5]) et ut paucis dicam, omnes partes inter ſe conveniunt et hominem ad erectum greſſum aptiſſimum reddunt. Etſi etiam in ſtructura corporis ipſa leviora vitia deprehenduntur, quibus interdum aequilibrium tolli poſſit, adſunt tamen musculi permulti, quibus illa lex reſtituatur, v. c. musculi dorſales pro inclinatione corporis, non ſolum volumine et ſubſtantia, ſed etiam maxime vi iis innata, reſiſtunt. Quam diu autem axis in corporis motu non ceſſat a baſi, pedibus formata, tam diu homo ſine difficultate erectus ſervatur. Ad greſſum organiſatio hominis eſt diſpoſita. In pelvi, genu et pedibus articulationes conſpiciuntur, quae greſſum ope musculorum activitate efficiunt. Ad ſtationem autem ſola oſſa, musculi et ligamenta requiruntur. Per inſertionem musculorum uſus, quem pelvis praeſtat, enunciatur, qui in ordine quodam punctorum poſitus eſt ad musculos extremitatum inferiorum inſerendos. Haecce autem puncta inſertionis ad actionem musculorum tam apte comparata ſunt, ut ex eorum ſitu greſſus inmediate effluat. Forſitan foramen

5) Davbenton Mém. de l'academ. des Sc. à Paris. 1764. pag. 568.

men ovale, quod in pelvi conſpicitur, ea de cauſu apertum relictum eſt, quia musculis ad ſtatum greſſumque neceſſariis, nullis aliis inſertionis locis opus, et forma reliquae pelvis ſola ad hunc finem iam ſatis accommodata erat. Situm articulationum ad greſſum erectum valdopere neceſſarium eſſe, ex oſſibus femonis luculenter apparet, quae inter os pubis et os ſacrum locum obtinent. Si vero capita oſſium femoris in poſteriore oſſis ſacri parte adnexa eſſent, aequilibrium corporis vix ſervari poterit; ponderoſiſſima enim pars corporis ante lineam propenſionis centri gravitatis, et homo in humum cadere cogeretur.

Ex partibus, quae pelvim componunt, acetabulum iure meritoque pro praecipua parte eſt habendum, quippe quod in ſtatu erecto punctum ſic dictum fixum ad reliquas partes ſustentandas, in ſe continent. Ad formandum acetabulum, capita oſſium cruris quam maxime neceſſaria ſunt, in quo ſuscipiuntur, et quibus acetabulum formam debet. Caput oſſis femoris contingit ſua cum parte convexa totam acetabuli cavitatem, et non permittit propter formam ſphaeroideam, motum liberiorem. Nec minoris momenti dignum eſt collum oſſis femoris, eiusdem ſitus et directio, quia eius auxilio greſſus determinatur. Trachonteres vero ſolummodo musculorum cauſa adeſſe videntur et tribuunt multa puncta inſectionis. Reliquae partes plus minusve

nusve ad ſtatum greſſumque erectum conſerunt. Pedes in anteriori parte ſunt latiores, ea de cauſa, ut corpus melius ſuſtentetur, et linea directionis, quae mox imminui, mox augeri poteſt, facilius in baſin antea deſcriptam, cadat, qua firmitas in greſſu maiorem vim accipit. Pes bene formatus latiſſimus eſt in artica parte, in poſtica autem ſenſim anguſtior fit, et hac ratione formam rhombi refert. Baſis rhomboidalis, ſi magis pro volumine totius corporis, anguſta eſt, greſſus procedit difficilior, uti in infantibus fieri ſolet, infantes enim pedibus incurvatis incedunt, et baſin ad alium locum convertunt. Ex his ſponte intelligitur, magni momenti formam rhomboidalem dignam eſſe. Homines, in quibus baſis in artica parte, vel deformitate vel aliis vitiis organicis imminuta conſpicitur, facillime in terram cadunt.

Ad levandum greſſum poſitio pedum multum valet, quae ſemper magis extrinſecus convertenda eſt, ſed tamen ita ut modum non excedat, quo baſis facillime mutatur. Homines, qui recto gradu incedunt, et quadratum quoddam formant, utuntur quidem magnae baſis longitudine, ſed privantur etiam latitudine, et ut linea gravitatis in baſi ſervetur, corpus inclinat mox in dextram mox in ſiniſtram partem; ii homines vacillant. Ad rectum firmumque greſſum porro requiritur, ut pedes inter ſe ſint aequales, neque curvati neque unus altero longior.

Expe-

Experientia conſtat: in omni quoque, corpore, eapropter etiam in humano, aliquod punctum ineſſe, ad quod reliquae partes vires ſuas plus minusve exercent. Ioannes Alphonsvs Borellvs [6]) multis experimentis hoc demonſtravit. Borellvs, extenſo homine nudo ſuper planam tabulam, in eius medio cuneum prismaticum triangularem ſuppoſuit ad fulciendam hanc tabulam perpendiculariter in eius centro gravitatis. Haec tabula quieſcebat aequilibrata quotiescunque fulcimentum omni in puncto, exiſtente inter nates et pubem hominis ſuper tabulam iacentis, pertingebat. Quare centrum gravitatis hominis extenſi in illo loco exiſtit. Hoc autem centrum gravitatis arctiſſime confluit cum linea per acetabulum et pelvim tracta, quae linea directionis appellatur. Experimentis aliis Desagilierivs [7]) hoc etiam probavit et multi nuperi hanc ſententiam iure adoptarunt; quamquam Orenzio de Bernardi [8]) ſedem centri gravitatis in regionem cartilaginis enſiformis poſuit; ſed argumenta, quibus uſus eſt, multoties ſunt reiecta et damnata. Centrum quietis et gravitatis ſatis ſuffultum et actio omnium partium aequalis, ſervat corpus in erecto ſitu.

Capite

---

6) De motu animalium. Cap. 18. prop. 134. fig. 12.

7) *Naturkund.* Tom. I. pag. 62. not. 9. Tab. 5. Fig. 89.

8) L'huomo galleggiante oſia l'arte ragionata di noto etc. Napol. 1794.

Capite erecto et trunco fixo immobilique, uti in ftatione fieri folet, pes v. c. finifter terram contingit, et per fuas vires confirmatur, dextrum pedem nunc elevamus, extendimus et promovemus cum aliqua trunci inclinatione, finiftrum denuo elevamus et trans dextrum iterum promovemus. Per motum manuum greffus elevatur, cum qualibet pede manus eiusdem lateris una movetur. Inceffus ipfe ope musculorum multorum qui SOMMERRINGIVS[9]) accurate expofuit, perficitur.

Multas vero in erecto greffu modificationes locum habere poffe, quicunque etiam, me non monente, fponte intelliget. Greffus enim variat pro aetatis, fexus, gravitatis et aliarum rerum diverfitate. Greffus, exempli caufa, infantis multum differt ab inceffu adulti hominis, et fexus fequioris, a potiori, non minus magnam diverfitatem obefitas gignit, efficitque, ut centrum gravitatis et linea propenfionis inter fe confpirare non poffint. Pauciffimis verbis diverfitates ipfas depingamus. In infante centrum gravitatis locum altiorem occupat quam in adulto homine, qua de caufa eorum corpus in greffu antrorfum inclinatur; fenfim autem extremitates inferiores crefcunt, centrum gravitatis paullo poft natum usque ad perfectam aetatem mutatur,

9) Myologie §. 330. S. 325.

tatur, et linea ab umbilico ad pelvim ducta, ſenſim prorepit, quapropter infantes facilius antrorſum cadunt, quia duo illa puncta nondum conſociata et vires musculorum perparvae et debiles ſunt. In ſenili aetate musculi non tam firmi ſunt, ut corpus erectum ſuſtineantur, caput et truncus antrorſum flectuntur, et fere verticali modo pendent, quo linea directionis in digitos pedum, immo vero ante pedes cadit, ita ut lapſus in terram ope baculi ſola impediatur. In ſexu ſequiori multo melius centrum gravitatis, ob ſitum acetabuli et capitum femoris, ſuffultum[10]) quam in potiori, ubi acetabulum magis in antica pelvis parte poſitum eſt. In gravidis per uterum centrum illud gravitatis mutatur, ſed tamen thorax multum conducit, ad aequilibrium conſervandum, qui in hoc ſexu ſuper pelvim prominet. Obeſi homines fere in omnibus cum gravidis ſunt comparandi, quippe quod abdomen reliquis partibus pinguius eſt. Hoc valet et in hernioſis, viscera abdominalia prolapſa centro gravitatis profundiorem locum tribuunt.

Itaque neceſſe eſt, ut linea perpendicularis, cum centro gravitatis arcte coincidat, ſimulque requiritur, ut linea directionis ſemper cadat in quadrangulare a pedibus interceptum, niſi homo terrae inſiſtere et gradiri cupiat, contrario ad humum cedit.

SECTIO

---

10) Creve, *vom Baue des weiblichen Beckens.* §. 51. *pag.* 32.

SECTIO SECVNDA.

CAPVT I.

De claudicatione in genere.

Ad greſſum erectum rite perficiendum, neceſſario requiritur, uti ſupra iam demonſtravimus, ut proportio omnium partium earumque virium totius organismi adſit, et haecce proportio iure quoque in claudicatione quodammodo deſideratur, quia corpus adhuc erectum, quamquam moleſte, ſervatur. Itaque claudicatio ipſa pro vitio greſſus erecti eſt habenda. Illae autem conditiones neceſſariae, quae ex organiſatione et legibus gravitatis et aequilibrii promanant, a ſtatu normali ſunt declinatae, ideoque vacillans inceſſus adoritur ex aberratione centri quietis et gravitatis, quacunque cauſa parata. Haec autem dislocatio utriusque termini partim eſt conſtans et, quod frequenter accidere ſolet, cito proveniens, quod genus claudicationis vitiis ſtructurae et dislocationi partium articulationis coxae[11]) originem debet, partim ſenſim ſenſimque ab initio

usque

11) Ad coxae articulationem non ſolum acetabulum eiusque partes conſtituentes, ſed etiam caput et collum oſſis femoris eſt referendum.

usque ad finem morbi illa centra permutantur, uti in coxalgia aliisque eiusdem indolis morbis fieri folet. Claudicatio vero non pro morbo peculiari, fed pro fymptomate morbi et fequela morbi praegreffi, eft habenda, quod etiam GALENVS[12]) iamiam innotuit. De claudicatione autem, ex momentis ad caufam externis et internis cito producta, apud animum conftitui, hoc phaenomenon ita tamen pertractare, ut nifi ea, quae effent graviffima maximeque neceffaria, attingerem.

Centrum gravitatis duplici modo a puncto quietis digredi poteft, aut centrum quietis fupra et poft centrum gravitatis fe confert, aut centrum gravitatis infra et ante quietis centrum demigrat. Ille ftatus tunc accidit, quando capita offis femoris ex acetabulo et fupra punctum gravitatis in altum tolluntur; hic in confpectum venit, fi non folum fractura colli offis femoris adoritur, fed etiam in ofteofarcofi aliisque eiusmodi morbis, quibus os femoris mollius et fragile redditur, ita ut tunc totum corpus erectum fervari non poffit, offis femoris collum flectitur et immerfio ligamenti teretis profundior ab centro trochanteris maioris abeft.[13])

CAPVT

12) GALENI opera 6. aphorism. 60.

13) WERNER. epiftola obfervata quaedam in morbis et fectionibus cadaverum. Lipfiae 1776.

CAPVT II.

Diagnoſis prioris caſus.

In hoc caſu, ubi nempe punctum quietis poſt centrum gravitatis incidit, ſtatim ab initio claudicationis, inceſſus maiori cum periculo perficitur, tota extremitas eſt brevior, et digiti pedis intus flectuntur, praeſertim autem luxatione femoris verſus ſuperiora praegreſſa. Trochanter maior, minor et patella locum altiorem obtinent et magis verſus anteriora trahuntur, ſaepe etiam pes ipſe paulatim macreſcit. Femur ad os ileum ſe alligat et claudicantes ſeſe vergunt ad latus breviatum. Interdum motus oſſis femoris libere et ſine magno impedimento abſolvitur, quia a luxato capite femoris, et muſculis ipſis dependet, qui motum haud raro impediunt, quapropter motus pedis et femoris verſus exteriora difficile excitatur. Paullo poſt claudicationem exortam dolores obtuſi in regione lumbali perſentiuntur, praeprimis autem in poſitione erecta, aut motu aut inceſſu femoris. Nec minus dolores accuſantur in partibus vicinis, v. c. in parte femoris anteriori, aut in parte inguinali. Cauſa huius doloris autem quaerenda eſt in incitatione nervi iſchiadici, quae ad nervum popliteum propagatur. Eundem dolorem claudicans quoque accuſat, ſi planta pedis ingreditur. In tota autem extremitate neque

des-

desorganiſatio, neque intumeſcentia, et nulla inconſueta obſervatur directio.

CAPVT III.

Diagnoſis poſterioris caſus.

Quando vero centrum gravitatis infra aut ante centrum quietis cadit, quod fractura colli oſſis femoris accidit, collum fractum magis deſcendit, et pes longior, naturali ſtatu deprehenditur. Digiti pedis exterius ſpectant non ſolum propter colli ſeiunctionem, ſed etiam ob musculi tricipitis activitatem; calx introrſum vertitur, musculi glutaei magis contrahuntur et flectunt totum femur. In claudicatione ex fractura colli femoris orta trochanter maior locum ſuperiorem occupat, retro vero ſeſe non vergit, quia musculi flexores hunc motum in fractura completa non modo impediunt, ſed etiam oſſa fracta et maxime trochanterem, maiorem magis antrorſum ducunt. Os femoris ad os iſchii vel etiam ad foramen ovale accedit, et claudicantes ad latus ſanum inclinant.

Vt autem greſſus naturalis bene et facile procedat, punctum quoddam fixum neceſſe eſt, ad quod capita oſſis femoris ſeſe vertunt,[14]) in morboſa quacunque aberratione hoc

14) Borellys loc. citat. P. I. pag. 193.

hoc etiam valet. Hoc autem punctum voluntarie definiri non debet, quippe quod in osse ischii mox descendit et vacillat, mox constantem firmumque locum occupat. In claudicatione musculi adhaerentes versus aliam directionis lineam agunt, quam in naturali statu, praesertim autem in iis musculis id accidere solet, qui leges antagonismi sequuntur, et qui praeternaturali ossium luxatione activitatem suam amittunt, ideoque supervacanei et inutiles redduntur.[15]) Hoc genus claudicationis interdum ex fractura colli femoris producitur, sed ex qualibet fractura claudicationem oriri, non sequitur, rarissime autem nimis vehemens musculorum contractio, nostro malo ansam praebet, quae ossa fracta ex loco suo dimovet et iuxta collocat. Nec minus etiam ex incuria aegroti, et neglecta, in reponendo et extendendo osse cura chirurgi ortum ducit. Saepe et fractura et luxatio tam inveterata est, ut auxilium ferre non possit.[16]) Nova fractura interdum oritur, ossa fracta adhuc infirma sunt, formatio calli nondum est absoluta, et callus ipse permollis, pondus corporis tam grave est, ut extremitas reliquum corpus bene adiuvare non possit; quibus omnibus claudicationi gignendae ansa praebetur.

CAPVT

15) SOEMMERRING. loc. laud. 3. Th. §. 36.
HILDEBRANDS *Anatomie. II. B.* §. 1062.

16) BRUNNINGHAUSEN *über den Bruch des Schenkelbeinhalses. pag.* 57.

CAPVT IV.

Differentia nostri morbi ab aliis simillimis.

a) In qualibet alia claudicationis forma puncta articulationis iam ab initio morbi usque ad finem sensim, non repente, mutantur. In claudicatione, quae coxalgiam concomitatus, descendit illud punctum in primo stadio, ideoque pes prolongatur, centrum gravitatis infra et ante centrum quietis collocatur, et aegrotus claudicat, quia pes sanus brevior est quam aegrotus.[17])

b) Declinatio ossis innominati ab osse sacro claudicationem producit. In hoc autem morbo os femoris prima ab origine longius est, ita, ut aegrotus pleno gradu et tota calce ingredi non possit. Totum corpus sese vergit ad latus aegrotum et gressus erectus valdopere impeditur. Nec minus sessio ipsa est dolorosa et resurrectio a sella molesta. Processus lateralis ossis sacri, qui ope ligamenti sacro-ischiadici cum osse innominato coniungitur, magna protuberantia ad posteriora prominet.

c) Malum ischiadicum, a Cotvnnio nervosum dictum, ab nostra claudicatione multum differt. Dolores ab initio in regione trochanteris maioris hic sentiuntur, et sese extendunt

17) Albers *Bemerkungen über die Coxalgie oder das sogenannte freywillige Hinken der Kinder.*

tendunt partim usque ad os ſacrum, partim quoque digreſſionem nervi iſchiadici usque ad plantam pedis ſequuntur. Homines hoc malo laborantes, valdopere claudicant et ambulare vix poſſunt. Trochanter maior, in eo loco quo dolores percipiuntur, naturalem ſitum occupat. Pes interdum brevior, ſed ſine praegreſſa oblongatione, obſervatur.

d) Phlegmatia alba dolens ſic dicta differentiam quoque admittit. Hic morbus in paralyſi nervorum iſchiadicorum conſiſtit; dolor autem et tumor, qui adeſt, magis eſt ſymptoma morbi ipſius. Imbecillitatem et infirmitatem femur movendi, nec non dolores in genu, aegroti accuſant et claudicant ſine correptione unius vel alterius femoris. Dolores totum femur attingunt et motus ex toto opprimitur. Tumor, ab initio partibus ſuperioribus inhaerens, mox vero usque ad pedem extendens obſervatur, qui pedem informem reddit.

e) Inflammatio et ſuppuratio musculi pſoatis perducunt etiam inceſſum claudicantem. Vterque vero morbus ad genus acutorum morborum pertinet, qui lente centrum gravitatis mutant, et extra ſines terminosque meae disquiſitionis egreditur. [18])

f) Pa-

18) Albers loc. citat.

f) Paralyſis musculorum ex vulneribus femoris perducta[19]) claudicationem excitat, ſed a noſtra quoque differt non ſolum quoad formam ſed etiam quoad ſedem mali. Quamquam etiam hic pes altero longior conſpicitur; tamen permulta alia phaenomena adſunt, quae rem ſatis perluſtrent; tota extremitas eſt paralytica, et omne conamen eam flectendi dolores eosque acerbos provocat, greſſus eſt impeditus et prolongatio cito fit, ſaepe paullo poſt ipſum vulnus inflictum.

g) De diremtione capitis oſſis femoris a diaphyſi, chirurgi adhuc certant, et nonnulli exiſtentiam ipſam in dubium vocant.

CAPVT V.

Aetiologia in genere.

Momentum ad claudicationis cauſam internum.

Rationem ſufficientem claudicationis in ſe continet, centrum gravitatis et quietis, quae invicem removentur. Quaelibet claudicatio hac remotione nititur, ſed ut greſſus vacillans in conſpectum veniat, aliae cauſae adhuc requiruntur. Hae cauſae, vel rectius haec momenta, mox externa mox

19) Trincavellius Conſil. medic. L. II. n. 100.

mox interna esse possunt, quae partim connexionem organorum articulationis femoris vel plane tollunt, vel certe limitant, partim formam et motionem harum partium mutant.[20]) In considerandis his momentis non solum ad eorum vim atque vehementiam, qua hostiliter partes invasere, respiciendum est, sed etiam energia organorum, potentiis nocentibus opponens, non est negligenda.

Consideremus momenta ad causam externa et interna singulatim; eorum enim consideratio ad formam claudicationis definiendam, quam maxime est necessaria. Momentum ad claudicationis causam internum unum fere esse videtur, idque in organorum articulationis femoris debilitate consistit. Etsi plures consentiunt, nec aetati,[21]) nec sexui, nec ulli vitae generi parcere huius mali ferociam, neminem tamen dubitare arbitror, quosdam inprimis homines ob debilitatem claudicationi esse expositos et quidem *infantes.* Aetas tenera omnibus morbis asthenicis patet, quod facillime cum ratione cognoscitur, tum experientia confirmatur. a) In infantibus incitabilitatis gradus altior est quam in adultis.

b) Ossa et praesertim epiphyses in hac aetate maxime afficiuntur. Ossa, et aliae partes, quae hanc articulationem formant,

20) Roeschlaub Nosologie.

21) Albers loc. cit.

formant, maiori vaſorum copia et tenuiori ſtructura gaudent, quam in aetate multum provecta.

c) Plures potentiae producentes, v. c. diatheſis ſcrophuloſa, arthritica, et miasmata, debilitatem innatam magis augent, et ad morbos oſſium valde disponunt.

d) Infantes potentiis penetrantibus frequenter ſunt expoſiti, quibus receptivitas organorum coxae adaugetur. In iſta aetate ſumma adeſt proclivitas ad lapſum in genu, et trochanterem maiorem.

e) Portatio continua infantum in uno brachio et ſitus perdurans in uno latere in duris et aſperis lectis.

Campervs[22]) etiam cauſam frequentioris claudicationis in faſciis ineptis, quibus infantes involvuntur, quaeſivit.

f) Ad haec quoque accedit, ut centrum gravitatis multo altius poſitum ſit quam quietis[23]) propter organiſationem, quae modificationem claudicationis admittit.

Omnes omnino, qui lue venerea, arthridite, ſcrophulis vel aliis eiusmodi morbis vel olim laborarunt vel nunc laborant, claudicationi valde obnoxii inveniuntur. Totum corpus, praeſertim autem ſyſtema lymphaticum, oſſa et cartilagines in ſtatu debilitatis verſantur.

Ob

---

22) *In Verhandelungen v. Haarlem. S.* 384.

23) Creve *vom Baue des weiblichen Beckens.* §. 38.

Ob debilitatem ſexum ſequiorem magis quam potiorem ad claudicationem pronum eſſe, facile eſt concedendum. Organiſatio debilis et gracilis promovet maiorem receptivitatem ad ſuscipienda incitamenta nociva, quamquam viri cauſſis, noſtrum malum gignentibus, magis quam feminae ſunt obnoxii. In ſexu ſequiori capitum femoris articulatio, quae magis in antica pelvis parte obſervatur, aequilibrium perturbat, ita, ut capita femoris ex acetabulo facile exire poſſint.[24])

Nec minus vitae genus, clima et alia adhuc ignota et non ſemper detegenda[25]) momenta ad claudicationem disponunt. Camper[26]) et van der Haar[27]) affirmant: claudicationem in Hollandia morbum vulgarem eſſe, et van der Haar[28]) putat, hominem viceſimum ſemper claudicare, praeſertim in regione Sylvia ducis *(Herzogenbuſch)* dicta hoc obſervavit, quia incolae habitaculis humidis, ideoque frigidis utuntur, victu vegetabili omninoque pravo veſcuntur, et quamcunque tempeſtatis iniuriam perferre coguntur, et ne lecti quidem commodi beneficio gaudent. In aliis etiam

---

24) Morgagni de ſede et cauſis morbor. epiſt. 56. art. 19.

25) Morgagni loc. citato artic. 18, 20, 21.

26) loc. citat. 1 Deel 2 Stuck, pag. 451.

27) *Waarneemingen. Amſt.* 1797. pag. 60.

28) loc. citat. pag. 28.

etiam regionibus, v. c. Anglia, Scotia, teſte Soemmerringio[29]), frequenter occurrit.

Momenta ad claudicationis cauſam externa.

Quae his adnumerabimus, eorum ea eſt conditio, ut partes articulationis mechanice laedant impediantque, quo minus functionibus ſuis recte praeeſſe queant, ideoque claudicationem perducant.

a) Potentiae penetrantes anſam praebere poſſunt claudicationi generandae, v. c. ictus, lapſus percuſſio et aliae res violantes, quae oſſa mechanice laedant et mox eorum connexum[30]) et conſuetum locum tollunt, mox formam oſſium mutant.[31])

b) Ex refrigerio Sabatier[32]) luxationes femoris ortas, obſervavit, quas claudicatio ſecuta eſt. Noſtro in morbo multum valere refrigerium, nemo inſitiabitur, qui cogitat, frigoris applicationem in univerſa quidem organiſatione, inprimis autem in ea parte, quam maxime tangit, viri incitamenta abſolute imminuere.

Cau-

29) *Knochenlehre.* §. 39.

30) Morgagni, loc. laud. epiſt. LVI. art. 10.

31) Poletta, adverſaria chirurgica primar. n. 10. Scherer et Werner loc. citat.

32) Mémoires de l'académie de chirurgie. Tom. 5.

Causa (proxima olim dicta) claudicationis.

Causa proxima est mutua aberratio centri gravitatis et quietis. In homine adulto haec puncta arcte in se confluunt, et minima eorum dislocatio claudicationem gignit.

CAPVT. VI.

Aetiologia in specie.

Momenta ad causam interna morbum illum maxime producunt, quem Fickerus [33]) et Albers [34]) bene descripserunt, qui non raro claudicationem excitat. Lapsus, ictus, contusio magna, vehementer in activitatem ligamentorum, glandularum et ossium hostiliter agunt. Partes molles et durae abnormem lymphae coagulabilis exsudationem, magis intumescunt, inflammatio oritur, quae saepe transit in suppurationem. Quum autem hae partes omnino omnes parva incitabilitatis copia praedita sint, chemicus processus animalis imminuitur, et dissolutio in medium vocatur. Acetabulum hac ratione fit angustius [35]), caput ossis femoris expellitur et pes longior redditur. Lympha exsudata [36]) pseu-

---

33) Ficker de eadem materia librum in lucem edidit.

34) Libro citato.

35) Morgagni l. cit. epist. LVI. art. 14, 23.

36) Pet. Camper, Over het manregaan — de Kinderen. (Claudicationem plerumque ex aqua in capsula femoris collecta oriri, observavit.)

pseudorganisationes format, excrescentiae squamosae et osseae [37]), et cartilagines interarticulares [38]) oriuntur, quae, si dissolvi non possint, claudicantem gressum plus minusve molestum cum pede oblongato producunt. Ossa inflammata invicem concrescunt, omnemque motum prorsus impediunt. Nullo alio modo agunt metastases sic dictae in febribus, in arthridite, variolis [39]), morbillis, scarlatina, et in aliis morbis. Ex debilitate sola ligamentorum SCHENKIUS [40 a]) claudicationem ortam vidit.

De nonnullis momentis ad causam externis uberiores esse velimus, quia non solum claudicationi ansam praebere possunt, sed quia etiam eorum actio ita est comparata, ut limitationem centri gravitatis et quietis facillime excitent. Haec nunc recensebimus.

Luxatio colli ossis femoris primum obtinet locum.

De luxationis speciebus dissensio inter chirurgos nondum est finita. Multi chirurgi iique peritissimi quatuor species

---

37) MORGAGNI l. c. Epist. LVII. art. 14.

38) PECHLERI observat. L. II. n. 38.
SULZER *in* RICHTER *chirurg. Bibl.* VIII. Bd. p. 492.
JAMES LETTA *System d. prakt. Wundarzneyk.* 2. B. p. 470.
BEYER. loc. cit. 2. B. Cap. XXIII. *Salzb. med. chir. Zeit.* 1796. p. 13.

39) CHR. GIRTANNER *Abhandl. über die Krankh. der Kinder, u. s. w.* S. 92.

40 a) l. c. L. V. observ. VI.

ſpecies aſſumſerunt; multi de una vel altera ſpecie jure dubitaverunt. CALLISEN[40 b]) a vulgari illa diviſione recedit affirmatque, unam modificationem in alteram, ope muſculorum, commutari poſſe. BELLIUS[41]) etiam dubitavit, et ſua dubia argumentis probavit. BOETTCHERUS[42]) in medium quidem protulit quatuor diviſionis ſpecies, mentionem vero omnium non injecit. BERNSTEINIUS[43]) tres ſpecies luxationis aſſumſit, et TITTMANNUS[44]) dicit: luxationem verſus poſteriora et exteriora rariſſime accedere, et ſemper pro exitu alius habendam eſſe. Alio vero modo, niſi in anteriora et inferiora luxationem oriri poſſe, affirmavit TITTMANNUS[45]). Duplex vero genus luxationis colli femoris aſſumendum eſſe BOYERUS[46]), SPRENGELIUS[47]), TITTMANNUS,

40 b) *Syſtem der neuern Wundarzneykunſt.* 2 Th. pag. 679. §. 825.

41) *Lehrbegriff der Wundarzneyk.* 5 Th. 1 Abth. pag. 56.

42) *Abhandlung von den Krankheiten der Knochen, Knorpel und Sehnen.* 2 Th. pag. 176. §. 179.

43) *Praktiſches Handbuch für Wundärzte.* 2 Th. pag. 119.

44) *Lehrbuch der Chirurgie zu Vorleſungen* p. 538.

45) loc. cit. Abſch. XL. Cur IV.

46) *Vorleſungen über die Krankheiten der Knochen. Herausg. v. A.* RICHERAND, *überſ. v. Dr.* SPANGENBERG. 1804. 2. B. pag. 184. 196.

47) *Handbuch d. Pathologie.* 1 Th. p. 471. §. 676.

nus [48]), Thedenius et multi alii celeberrimi chirurgi docuerunt. Duas ſpecies tantummodo aſſumendas eſſe, ex organiſatione articulationis coxarum, partibusque illam formantibus patet. Tota organiſatio impedit, quominus caput femoris ad partes ſuperiores exarticulari queat, ſemper primitive ad inferiores luxatur, in hac autem regione vix per longum temporis ſpatium locum capere poteſt, muſculi vel interne vel externe trahunt, quod, experientia edoctus, Mursinna [49]) bene deſcripſit. In utroque loco, caput quidem mox paullo altius mox profundius movetur, quapropter pes, ratione loci capitis habita, et longior et brevior evadit.

In claudicatione ex luxatione femoris verſus poſteriora et exteriora, trochanter major et minor in latitudinem digitorum circiter duorum ab acetabulo excedit, et fere totidem altius trahitur. Sponte ſequitur, ut pes brevior, quam in naturali ſtatu, fiat. Quum autem trochanteri maiori et minori flexores muſculi, vel potius communis tendo musculi pſoatis et iliaci interni inhaeret, neceſſe eſt ut etiam extendantur et denſentur. Hac directione muſculorum femur

48) loc. laudat. pag. 538.

49) *Journal f. d. Chirurgie u. ſ. w. 2 B. 2 St. Zuſatz zur Beſchreibung einer Verrenkung des Oberſchenkelknochens, v. D.* Helling.

mur cum digitis pedis valde interne volvuntur, calce vero externe flectitur. Si autem claudicatio luxationi ad anteriora originem debet, brevitas pedis unum et ſere dimidium pollicem excedit. Trochanter major profundior et ad anteriorem acetabuli partem convertitur, et muſculus pyramidalis, muſculi gemini et obturator internus valde ſunt extenſi, qua de cauſa pes et digiti externam, calx vero internam directionem obtinent. Hac autem declinatione capitis ab acetabulo, ligamenta ibi poſita dilacerantur. Locus, ad quem caput femoris nunc confugit, eſſe debet foramen obturatorium, praeſertim in luxatione ad anteriores partes, raro ad os pubis et rariſſime ad os iſchii. Exempla, quibus hoc demonſtratur, DURENNEY et MOREAU [50]) attulerunt; haec tamen res omni dubio nondum eſt erepta, quia tendines muſculi pſoatis et iliaci interni ſimulac ligamentum capſulare hoc impediunt. Ad hoc accedit quoque, ut foramen ovale et acetabulum longe inter ſe diſtent. MURSINNA [51]) capitis femoris commorationem in foramine ovali in dubium vocat, et quod disceſſionem ad os pubis attinet, multa adhuc incerta in demonſtranda hac via, relinquunt.

50) Académ. de chirurg. ed. 8. Tom. V. pag. 45.

51) loc. citat. pag. 202.

Frequentiſſime autem caput femoris exarticulatum ſibi viam parat ad os ileum et in illis hominibus, qui utroque latere claudicant, nullum ſere alium locum occupat. In oſſe ileum ubique caput inhaerere poteſt, frequenter autem in anteriore et poſteriore parte, quapropter etiam mox abdomen, mox nates prominent. Caput femoris in vicinia priſtini acetabuli novum ſibi format acetabulum, et quo magis caput femoris vires ſuas in os ileum exſerit, eo perfectius novum acetabulum, et eo facilior greſſus. Superfluum eſſe vix videtur, quaedam nonnulla de legibus, quas organismus in formando acetabulo ſequitur, quaſi in transcurſu, proferre. Ligamentum rotundum in luxatione expanditur, ſaepe etiam deſtruitur [52]); deſtructum ligamentum reſorbetur, interdum etiam hoc ligamentum cum ligamento capſulari extenditur, femur in ſuperficie capſulae interna luxatione peracta, ad os ileum adnectit, ibi impreſſionem levem efficit, quae formationi novi acetabuli occaſionem tribuit. Perpetua frictione oſſa tenuiora redduntur, humorum magna copia adducitur, qui magis coagulantur et formam excavatam, formam acetabuli referentem, aſſumunt. Caput femoris ſuscipitur idque movetur. Bonn [53]) hoc phae-

---

52) Taberrani in Atti di Siena. III. app. pag. 3.

53) De callo pag. 180.

phaenomenon cum abſorptione alveolorum, detractis dentibus, comparavit. Accidit quoque, ut nullum acetabulum novum formetur, ſed muſculi glutaei circumdant caput femoris et in vagina quaſi recondunt, greſſus autem in hoc caſu difficulter perficitur, femur nempe exarticulatur, quocunque greſſu in altum tollitur, et nullum locum fixum obtinere poteſt, maxime autem deficiente capite et collo femoris, quia hic trochanter major et minor inceſſum ſolummodo ſustendunt. Ob defectum capitis et colli femoris vetuſtum acetabulum evaneſcit [54]); functione enim cujusdam partis ſublata, forma quoque tollitur.

Fracturam colli femoris praeprimis unius lateris ſaepe claudicatio ſequitur. Diagnoſi huius fracturae difficillima eſt [55]), quia muſculi, in magna copia ibi poſiti, et tumor inde exortus, impedimenta non levia objiciunt [56]). Femur, in claudicatione, ex fractura colli orta, eſt breviatum collum ſurſum agitatum, trochanter major multo altior retropoſitus, genu et apex pedis conſueto more ad externas partes flectitur. Claudicans inceſſus ex fractis oſſibus tunc origi-

54) Albin. annot. acad. Lib. V. Tab. II.

55) Albin. annotat. academ. Lib. V. Tab. II.

56) Spiering *Handbuch d. innern und äuſsern Heilkunde.* 1 B. 3 Th. pag. 221.

Brüninghausen, *über den Bruch des Schenkelbeinhalſes* p. 24.

originem ducit, quando fragmenta, durante coagulatione, mutantur et disponuntur [57]). Fragmenta ossium in altum trahuntur, eorum superficies vel omnino non vel in aliqua tantum parte conjungitur. Ossa fracta duriora facit haec dislocatio, et inter se alligat [58]), extremitas eo magis brevior remanet, quo magis musculi fractam inferiorem femoris partem attollunt. Ista mutatio conjunctionis imminuit longitudinem pedis, collum femoris directionem obliquam amittit, et perpendicularem aut horizontalem situm assumit. Sublata autem hac naturali obliqua directione, facile fieri potest, ut ossa fracta non immediate, sed ligamento novo, vel substantia cartilaginosa, inter se coniunguntur; et multae aliae modificationes locum habere possunt. Caput fractum in acetabulo aut retinetur, et concrescit cum acetabuli superficie [59]), aut in margine acetabuli nova articulatio formatur. [60])

Multi veteres scriptores chirurgici sibi persuaserunt, nullum femur fractum sine insubsequente claudicatione curari

57) Morgagni, loc. cit. epist. LVI. art. 10.

58) Boyer, loc. cit. 1 B. p. 182.
Richter *chir. Bibl.* XIII. B. pag. 305.
Tode *medic. Journ.* 1 B. 4. pag. 116.

59) Russh. thesaur. anatom. IX. I. Fig. I.

60) Sandifort. mus. anatom. Tab. 77. Fig. 4—7.

curari posse. FABRICIUS HILDANUS[61]), PLATNERUS[62]), LUDEWIGIUS[63]) hoc affirmarunt, et SABATIER[64]), LOUIS et DUVERNEY[65]) illis assentiunt. Nuperiores autem demonstrant et argumentis probant, fracturam colli ossis femoris, non solum perfecte, sed etiam sine claudicatione esse curatam. DESAULT[66]) multa exempla tradit, et BOYERUS[67]), BRUNNINGHAUSEN[68]), BERNSTEIN[69]) et fere omnes nuperiores hoc confirmant. Sed hoc certissimum omnique dubio ereptum est, consolidationem ossium fractorum per longum tempus durare,[70]) quippe quod in aliis fracturis accidere solet quod organismus viribus exhaustus deprehenditur, uti in aetate senili, quapropter etiam omnes causae, quae formationem colli eiusque consolidationem impediunt, in claudicatione praedicanda, sunt accusandae. Claudicatio in fractura

---

61) Opp. Centur. 5. observat. 36.

62) Institut. chirurg. §. 1272.

63) Progr. de calli femor. fractura.

64) Loc. citat. Tom. IV.

65) Traité des maladies des os. Tom. I.

66) *Auserlesene chirurg. Wahrnehmungen. a. d. Fr.* 1792. *II. B. pag.* 150.

67) Loc. laudat. I. B. pag. 183.

68) Loc. citat. pag. 59.

69) Libr. laudat. 2. Th. pag. 160.

70) BELLS *Lehrbegriff der Wundarzneykunst.* 1794.

ctura colli offis femoris acceleratur, quando fractura trochanteris maioris conjuncta eft. Interdum, quamquam rariffime, collum femoris prorfus deeft[71]), ibi organismi vires periofteum laceratum et ligamenta craffiora et duriora generat, quibus caput cum fuperiore femoris parte connectitur.[72])

Ex ancylofi claudicatio non raro adoritur. Cum quadam facilitate inceffus procedere poteft, fi caput femoris cum acetabulo cohaeret. Vbi autem caput carie eft vaftatum et collum cum acetabulo concretum, ibi periculofior eft inceffus[73]) et pes femper breviatus. Saepe caput exarticulatum aut fractum, plus minusve carie corruptum, ancylofi cum pofteriore offis ilei fuperficie[74]) interdum quoque cum arcu defcendente offis pubis cohaeret[75]), fumma cum difficultate aegrotus incedere poteft.

CAPVT

71) Salzmann. et Ludwigius in actis natur. cur. Vol. II. obf. CI.

72) Morgagni loc. cit. Epift. LVI. Nr. 4. his verbis ufus eft: periofteum et fractura laceratum ibi non raro durius et craffius fieri folet, ac ligamenti vicem praeftat; et Nr. 11. quod vero de laceratis a fractura periofteis commemoravi, id ligamentis quoque interdum accidere folet.

73) Boyer, loc. citat. 2 B. Cap. 26. pag. 265.

74) Sandifort. obfervat. Libr. II. pag. 115.

75) Bernstein, loc. cit. I Th. pag. 165.
Edward Ford *Bemerkungen üb. d. Krankheit des Hüftgelenks, u. f. w. pag.* 115, 116, 126.

CAPVT VII.

De inceſſu elumbato.

Vtraque oſſium femoris capita ex acetabulo ſuo exire, et greſſum erectum in elumbatum *(lendenlahm)* mutare poſſunt. In greſſu elumbato centrum quietis in media pelvis parte non reſidet, ſed ſedem ſuam aut ſupra et poſt centrum gravitatis, quo in greſſu truncus magis retrorſum flectitur, aut centrum quietis ſupra et ante centrum gravitatis collocatur, ubi truncus antrorſum delabitur. Sedes autem centri quietis pro loco, quem capita oſſium femoris in oſſe ileum occupant, diverſa eſt. Hac mutatione centri gravitatis et quietis facultas erecte incedendi fere prorſus tollitur. Extremitates ſunt breviores, lumbi latiores, totus truncus deſcendit et fere pendet inter capita exarticulata, et tota oſſium coniunctio ſimul detrimentum accipit. Baſis rhomboidalis a pedibus formata in hoc ſitu capitum oſſis femoris retroponitur et linea directionis multiplici modo mutatur.

Omnia momenta ad cauſam claudicationis interna et externa ſupra a nobis conſiderata, inceſſum elumbatum producere poſſunt, v. c. luxatio, fractura colli femoris etc. ſed luxatione perfecta utrorumque capitum oſſium femoris praegreſſa, greſſus erectus impoſſibilis eſſe videtur, quia cen-

tri gravitatis et quietis et lineae directionis aberratio vel ſumma cum arte vix compenſari poteſt, ſed ſulcris ſubularibus ingredi coguntur claudicantes.

In genere autem quaelibet claudicatio facillime procedit, ſi in uno vel utroque latere novum acetabulum formetur, quod ad caput femoris ſuscipiendum et movendum aptum eſt.

C A P V T. VIII.

De claudicatione congenita et haereditaria.

Claudicationem congenitam Paletta[76]) magno cum ſtudio, praecipue partem anatomicam deſcripſit. Interna ſtructura, ex Palettae ſententia, bene eſt formata, ſed ſuperficies concava acetabuli et convexitas capitis femoris peculiari modo conſtructa eſſe videtur, qua centrum gravitatis et centrum quietis ita mutantur, ut extremitas plus minusve brevior reddatur. In infantibus frequens occurrere hanc claudicationis ſpeciem, Paletta obſervavit, in nonnullis caput cum trochantere, in aliis cum corpore oſſis femoris eſſe concretum, et in multis collum magis deorſum ſitum animadvertitur, quapropter hic longior pes, et inde claudicatio oritur. Sed hoc vitium congenitum

76) Diſſ. de claudicatione congenita, recuſ. a Sandifort. L. B. 1788.

tum et a naturae viribus productum esse, vix concedere potest, claudicans enim incessus dependet et producitur ex vitioso gressu erecto. Haec vitia, quae claudicationem sic dictam congenitam producunt, vel ex vitiosa pelvis maternae structura, vel ex aliis potentiis proveniunt, quae in acetabulum et caput femoris, foetus in utero adhuc inclusi, et in partu ipso, nocive egerunt, quibus omnibus nihil aliud quam proclivitas aut dispositio ad claudicationem gignitur. Hoc valet etiam de claudicatione haereditaria sic dicta. In infantibus altior adest incitabilitatis gradus, quo organismus vivus rebus externis in ipsum agentibus proclivis sit ad morbum concipiendum. Haereditaria dispositio non potest cogitari alia nisi corporis humani tenerior atque tenuior fabrica cum altiore incitabilitatis gradu coniuncta, quibus vis rerum externarum valde augetur, ita ut quacunque occasione gressu erecta nata claudicatio evolvatur. Andry[77]) commemorat aliquam matrem, quae ex causa mechanica claudicavit, et tres claudicantes filios, tres vero bene formatas et erecto modo ingressas filias peperit. Nec minus van der Haar[78]) observavit, liberos, matri similes claudicasse. In dissectis autem cadaveribus nihil invenerunt,

 quod

77) Orthopédie pag. 154.

78) loc. laud. pag. 174—175.

quod ad claudicationem eſſet neceſſarium. Multa exempla extant claudicantium, qui a parentibus ſanis ſunt enati et everſa ratione hoc etiam valet.

Ex defecto ligamento teretis nonnulli claudicationem derivarunt; ſed hoc vitium diſpoſitionem ſolam ad claudicationem producere poſſe, Paletta[79]) etiam demonſtravit, quamquam Bonn et Camperus probarunt, hoc ligamentum ad greſſum erectum ſustentandum permultum conducere.

---

79) De claudic. congenit. pag. 183.

